

IZ INOSTRANIH ARMIIJA

SAD I ZEMLJE AMERIČKOG KONTINENTA

AMERIČKA VAZDUŠNODESANTNA DIVIZIJA SPECIJALNOG TIPA

U kopnenoj vojsci SAD formiraće se novi tip padobranske divizije sa sopstvenim nuklearnim oružjem koja će — kako se predviđa — biti spremna za prekomorski transport početkom 1957. Ona će — po rečima njenog komandanta — poslužiti kao *vatrena brigada* za »sprečavanje malih ratova«.

Američki ministar KoV, Bruker, izjavio je da će ova rasterećena jedinica imati 11.500 ljudi, ali će raspolagati znatno jačom vatrenom snagom od normalne vazdušnodesantne divizije od 17.300 ljudi. Glavno njeno oruđe biće raketni dirigovani projektil *Honest John*, koji može nositi atomsko punjenje. Pre ovoga, u američkoj KoV nijedno nuklearno oruđe nije bilo dodeljeno jedinicama nižim od armije i korpusa.

*

Ova divizija, sa potpuno novom organizacijom i formacijom, neće imati ni pukove ni bataljone. Nosiće oznake 101 vazdušnodesantne divizije — proslavljene u Drugom svetskom ratu — koja se borila pod komandom generala Maksvela Tejlora, sadašnjeg načelnika Generalštaba KoV SAD. Predviđeno je da prvih dana septembra otpočne njena obuka u foru Kampbel.

Nova 101 divizija imaće 5 *borbenih grupa* od po 1.200 pešaka. Svaka grupa, sposobna za samostalnu borbu, imaće (nezavisno od drugih) jednu bateriju od 5 topova 105 mm, koji kasnije mogu biti zamenjeni nešto većim atomskim topovima.

Pored moćnih topova 105 mm, novo naoružanje i oprema obuhvatiće samohodni PT top 90 mm, bacače 105 mm, puškomitraljeze, bateriju PT topova 106 mm, lake terenske kamione i »dobar broj« lakih aviona i helikoptera za pokrete iznad bojišta.

Sva oprema, uključujući i sprave za bacanje raketa *Honest John*, može biti prenošena vazduhom i spuštana padobranom. Prema izjavi njenog komandanta ona se cela može staviti u pokret pomoću polovine broja aviona koji su bili potrebni za normalnu vazdušnodesantnu diviziju.

Borbene grupe, predviđene za široko rasturanje i brzu akciju na atomskim bojištima, sastojaće se od 5 četa od po 240 ljudi.

Ratni zadaci divizije bili bi »spuštanje na cilj, izvršenje zadatka i nečujan nestanak«. Pored toga, moglo bi doći u obzir još i »uništavanje neprijateljskog snabdevanja, postrojenja, pa čak i izvesnih veoma važnih ličnosti«.

Smatra se da aktiviranje nove 101 divizije pretstavlja želju KoV SAD da dostigne »maksimalan stepen prenošenja svojih delova vazduhom«.

(US Naval Institute Proceedings, jun 1956)

ARTILJERISKI OPITNI PROJEKTIL

Nedavno je usavršen novi artiljerijski projektil, napravljen od hartije i vode, koji će se upotrebljavati kao jevtino artiljerijsko zrno za opitna gađanja.

Zasada je rađen samo za haubicu 105 mm. Njegova proizvodnja staje 1 dolar, dok konvencionalan metalni projektil staje oko 10 dolara.

Težina projektila i njegova otpornost u odnosu na širenje barutnih gasova omogućavaju opite sa haubičkim bestrzajnim sistemom.

Ovaj projektil omogućava opaljivanje oruđa za domet od nekih 30 m, pošto se iz usta cevi izbacuju samo voda i komadići hartije. Projektil se puni vodom neposredno pre opaljivanja, a zatim se stavlja u usta cevi, umesto u zadnji deo, kao kod standardnih art. zrna. Izbacivanje vode je bezopasno, ali kartonsko dno može naneti štete i povrede na daljini ispod 25 m.

(*Military Review*, avgust 1956)

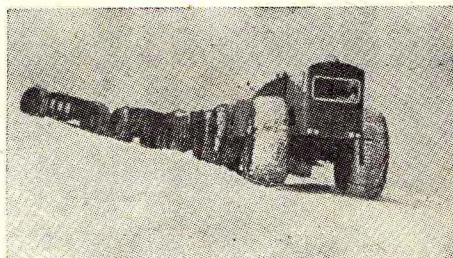
NOVI TRANSPORTNI »VOZ«

Američka transportna služba usvojila je novu vrstu teretnog »snežnog voza« (*Sno-Train*) za prenos oko 50 tona materijala po debelom snegu i veoma niskim temperaturama. Voz će biti upotrebljen za arktičke predele.

Zvanično nazvan »Logistički teretnjak« (*Logistical Cargo Carrier*), voz se sastoji od kontrolnog i pogonskog traktora i tri motorne prikolice. Njime upravlja jedan čovek pomoću električnih uređaja koji su smešteni u pogonskim kolima. Vozač upravlja samo sa dva čelna točka, dok se ostalim kolima upravlja pomoću specijalnih uređaja za kuplovanje, tako da se ona kreću automatski.

Svaki od 16 točkova ima gume koje su široke oko 120 sm, a visoke oko 3 m, pokreću se posebnim pogonom pomoću električnog motora koji je smešten u glavčini točka.

Kola za upravljanje su snabdevena providnim krovom za osmatranje po dnevnoj svetlosti, kao i za olakšanje navigacije pomoću zvezda — u dugim arktičkim noćima. Ova kola raspolažu smeštajnim mogućnostima (spavanje) za 4 člana posade.

(*Military Review*, jul 1956)

NOVA AMERIČKA AVIONSKA FILMSKA KAMERA

Za američku Komandu za vazduhoplovno-naučno istraživanje usavršena je filmska kamera koja se automatski prilagođava raznim svetlosnim uslovima, slično čovečjem oku. Kamera je poznata pod nazivom KB-5 i rađena je za vazduhoplovni naučno-istraživački centar (pomenute komande) u Dajtonu, Ohajo, od strane poznate firme *Fairchild Camera and Instrument Corporation* u Sajosetu, Njujork.

Upotrebljavajući dosadašnju kameru, pilot mora da nagađa da li treba da je namesti na »svetlo«, »tamno« ili »maglovito«, što često nije sasvim lako razlikovati. Ispravnost snimanja bila je dosada smanjena i zbog toga što je dosadašnja kamera radila samo za vreme otvaranja vatre iz oruđa aviona, te pilot nije imao vremena da je podešava pri brzim promenama svetlosnih uslova, usled čega je dobar deo avionskih filmova bio nepravilno eksponiran.

Ova nova kamera se automatski kompenzira u okviru svetlosnih promena koje se mogu pojaviti u toku borbe, pri čemu se sama ispravlja bez uticaja pilota, upotrebljavajući neonsku svetlost. Ova svetlost, unutar kamere, svetli konstantnim intenzitetom i dejstvuje na otvor kamere koji je prevučeni selenijumom. Reakcija svetlosti na selenijum stvara električni impuls. U isto vreme sunčeva svetlost ulazi kroz sočiva kamere i dejstvuje na selenijumom prevučeni otvor kamere, stvarajući još jedan električni impuls. Impuls koji stvara neonska svetlost uvek

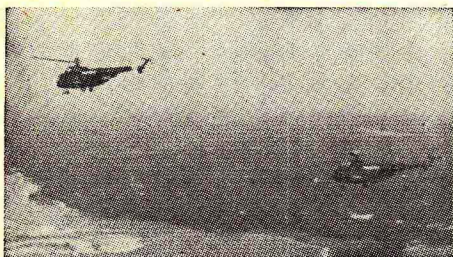

je konstantan, kao što je i sa intenzitetom neonske svetlosti. Međutim, impuls koji stvara sunčeva svetlost varira, pošto i dejstvo svetlosti na subjekat ta-kođe varira.

Nova kamera se pomoću otvaranja svojih sedam sočiva veoma brzo prilagođava sa tačnošću od polovine stop-a u okviru 1,8 sekundi. Može koristiti filmove od 16, 32 i 64 okvira u sekundi.

(*Army — Navy — Air Force Register*, 7 april 1956)

SNABDEVANJE HELIKOPTERA GORIVOM U TOKU LETA

Opitna eskadrila američkog Korpusa pomorsko-desantne pešadije nedavno je prikazala mogućnost snabdevanja helikoptera pogonskim gorivom u toku leta. Pri ovome je primenjena ista tehnika kao i za mlazne aparate koji baziraju na nosačima aviona. Oprema je bila manufakturne izrade, a pretakanje goriva simulirano.

Dopunom goriva u toku leta treba da se pruži dosadašnji akcioni radijus helikoptera pomorsko-desantne pešadije.

(*Military Review*, jun 1956)

USTROJSTVO MEKSIKANSKE NARODNE ARMIJE

Meksikanska armija danas raspolaže aktivnim i rezervnim kadrom i sastoji se iz rodova, službi, vojnih škola i specijalnih jedinica.

Funkcija vrhovnog komandanta pripada predsedniku republike koga u vršenju dužnosti pomaže sekretar narodne odbrane. Sekretar obavlja tekuće poslove (nadzor nad sprovođenjem nastave, obuke, administracije, celokupnom upravom — materijalnom i finansiskom). On podnosi predsedniku republike predloge za usavršavanje i jačanje odbranbene sposobnosti zemlje. Sekretaru pomažu Potsekretarijat, Opšta uprava, Inspekcija kopnenih snaga, Generalštab i Vojno sudstvo. Generalštab, kao tehničko-operativni organ, direktno saraduje sa sekretarom pri planiranju, koordiniranju i opštem rukovođenju celokupnim životom meksikanskih oružanih snaga. Sekretarijat raspolaže, sem navedenih organa, i nizom odeljenja i direkcija — radi koordinacije.

Za obavljanje funkcija teritorijalno-vojnih potreba Meksiko je podeljen na vojne oblasti, a ove na vojne zone čiji broj nije svuda isti. Od rodova, koji su organizovani po trojnom sistemu, postoje pešadija, konjica, artiljerija, inžinjerija i vazduhoplovstvo. Organske jedinice su pešadiska divizija, pešadiska brigada, pešadiska bataljon, konjički i mehanizovani pukovi, inžinjeriski bataljon, a u vazduhoplovstvu eskadrila, grupa i krilo.

Od službi Meksikanska armija ima intendantsku, vojno-sanitetsku, vojnosudsku, inžinjerisku i službu veze.

U prvu grupu vojnih škola spadaju one u kojima se stiče osnovno vojno znanje za potrebe aktivnog kadra. To su opšti vojni koledži, Vojna vazduhoplovna škola, Vojno-lekarska škola, Škola za vezu, Škola za niže sanitetske oficire, Škola za bolničarke, Škola za vojno-vazduhoplovne mehaničare specijaliste, Vojna meteorološka škola i Vojna tehnička škola.

U drugu grupu dolaze aplikacione škole: Aplikacioni centar za niže oficire svih rodova i podoficirska škola.

Treća grupa buhvatava više vojne škole: Višu ratnu školu i Školu veze (kurs za tehničare).

Specijalni korpusi, kao što je Korpus pretsednikove garde, ne pripadaju ni rodovima ni službama.

U rezervnom kadru postoje četiri poziva: u prvom pozivu nalaze se svi oni koji su časno izišli iz aktivnog kadra kao i mladići koji su otslužili vojni rok. Drugim pozivom obuhvaćeni su svi građani koji su napunili 21 godinu starosti i ostaju u njemu 5 godina. U treći poziv ulaze svi oni koji su proveli 5 godina u drugom pozivu i ostaju u njemu takođe 5 godina, a u četvrti poziv ulaze svi građani posle provedenog trećeg poziva i ostaju u njemu 14 godina.

Na otsluženje vojnog roka, koji traje godinu dana, mladići odlaze posle navršenih 18 godina starosti. Oni koji su prilikom služenja kadrovskog roka postigli čin desetara ili vodnika mogu, nakon otsluženja i ako žele, preći u rezervu prvog poziva, u kojoj ostaju do 33 godine starosti, posle čega prelaze u drugi poziv.

L. M.

KRATKE VESTI IZ BRAZILIJE

PODMORNICE ZA RATNU MORNARICU

Dve podmornice iz američke Atlantske rezervne flote, *Muskellungs* i *Paddle*, prebačene su u brodogradilište ratne mornarice u Filadelfiju, radi predaje braziljanskoj ratnoj mornarici (kao zajam). Braziljanske posade za ove podmornice biće obučene u podmorničkoj bazi u Nju Londonu, Konektikat, SAD.

NUKLEARNI REAKTOR

Planirano je da se u San Paulu izgradi nuklearni reaktor od 5.000 kilovata. Prema nekim obaveštenjima za ovaj projekat američka Komisija za atomsku energiju stavila je na raspolaganje iznos od 350.000 dolara. Ova komisija će takođe iznajmiti i gorivo za reaktor (*U-235*). Ovo treba da bude prvi nuklearni reaktor izgrađen pomoću američkih fondova — izvan SAD.

(*Military Review*, jul 1956)

ZAPADNA EVROPA

VESTI IZ ORGANIZACIJE NATO

VOJNI BUDŽETI ZEMALJA-ČLANICA

Dok je u toku ovog leta, od 20—22 juna, Komitet trojice ministara spoljnih poslova Kanade, Italije i Norveške, pod predsedništvom kanadskog ministra Pirsona, zasedao u Parizu i u tajnosti održavao potrebne konsultacije u cilju pronalazjenja odgovarajućih formi da bi se organizaciji *NATO* dao jači akcent na političkom i ekonomskom polju, dotle su pojedine države-članice nastavile sa pripremanjem svojih vojnih budžeta koji se, kao i svake godine, moraju podnositi Savetu *NATO*-a na pregled.

Prilikom parlamentarne debate po pitanju vojnog budžeta, u V. Britaniji izražena je želja da se vojni rashodi smanje u znatnoj meri. U SAD, gde vazduhoplovne snage i vojno-naučna istraživanja koriste značajne dopunske kredite na štetu kopnene vojske, bilo je diskusija o dodeljivanju vojne i ekonomske pomoći inostranstvu. Poznato je da je predlog pretsednika SAD, u iznosu od 5 milijardi dolara, pretrpeo osetno smanjenje, iako je u to doba general Grinter, u svojstvu vrhovnog komandanta *NATO*-a, pred Odborom za spoljne poslove američkog Senata, energično branio program vojne pomoći.

BAZE NA ISLANDU

Dosada je u više mahova isticana strategiska važnost Islanda kao vazduhoplovne baze na pola puta između Njujorka i Moskve. Prilikom pristupanja Islanda Severoatlantskom paktu ugovoreno je da će Zapadne sile, u slučaju rata, imati izvesne olakšice na islandskoj teritoriji, slične onima koje su Saveznici tamo uživali u toku Drugog svetskog rata, na osnovu ugovora zaključenog 1 jula 1941 između SAD i Islanda.

Usled političke zategnutosti, izazvane Korejskim ratom, Vlada u Rejkjaviku je, maja 1951, odobrila da jedinice američkog vazduhoplovstva zaposednu aerodrom u Keflaviku, 50 km od Rejkjavika, koji Amerikanci još i danas drže.

Međutim, jednim članom odbranbenog ugovora između SAD i Islanda predviđeno je da svaka strana ugovornica ima pravo da od Saveta NATO-a zatraži reviziju ugovornih obaveza. U slučaju da se sporazum po tom pitanju ne može postići u roku od šest meseci, svaka strana može saopštiti svoju nameru da raskine ugovor, tako da godinu dana od tog saopštenja prestaje njegovu pravna važnost.

Pitanje stacioniranja snaga NATO-a na Islandu u slučaju rata izazvalo je diskusije u islandskoj javnosti, koje su dovele i do ostavke tamošnje Vlade u martu o. g., koja je pre toga, a posle jednog glasanja u prilog reviziji ugovora, odlučila da raspusti Parlament. Izbori, koji su održani 24 juna, nisu doneli jasnu većinu u prilog revizije, ali se očekuje da će Savet NATO-a uskoro shvatiti želju islandske Vlade za revizijom, čiji je predsednik nedavno izjavio da eventualno raskidanje ovog ugovora neće značiti da Island prestaje biti član Severoatlantskog pakta.

MANEVRI NATO-a

U toku ove godine održano je nekoliko manevara snaga NATO-a. Tako je u oblasti južne Evrope i Sredozemlja, od 25—28 juna, održan veliki manevar posvećen PAO. U njemu su učestvovala formacije lovaca-presretača 5 i 6 komande taktičkog vazduhoplovstva NATO-a, kao i delovi britanskog vazduhoplovstva i američke Šeste flote. Pored PA zone Južne Francuske, u akciji su učestvovali i PA odbrane na italijanskoj, grčkoj i turskoj teritoriji, kao i PA odbrana na Malti. Napadačevi bombarderi su pripadali ili ukrcanoj avijaciji američke Šeste flote (koja je bila pojačana jednim britanskim nosačem aviona) ili kopnenim bazama britanske bombarderske komande. Manevrom, koji je nazvan *Thunderhead*, rukovodio je general Timberlake, komandant vazduhoplovnih snaga Južne Evrope. Sam manevar predstavljao je interesantan pokušaj upotrebe raznih sredstava za otkrivanje i presretanje neprijateljskih aviona duž celog južnog boka Evrope. Ovom prilikom su odbranbene snage, prviput, isključivo bile sastavljene od mlaznih presretača.

U zapadnom delu Atlantika, tokom manevra koji je trajao od 12—27 juna, učestvovalo je nekih 40 brodova (površinskih i podmornica) koji su pripadali američkim, britanskim, kanadskim i holandskim pomorskim snagama.

Prilikom vežbe u zaštiti konvoja, koja je održana od 27—31 maja u oblasti Lamanša, pod rukovodstvom komandanta zone u Brestu, učestvovali su britanske, holandske i francuske pomorske i vazduhoplovne jedinice.

(*Revue de défense nationale*, avgust — septembar 1956)

ZEMLJE BRITANSKE ZAJEDNICE NARODA

NAJNOVIJI SISTEM SPASAVANJA PILOTA NA MORU

Britansko ratno vazduhoplovstvo već koristi novi sistem spasavanja pilota na moru, pomoću koga nastradali pilot može da šalje signale za pomoć avionima za spasavanje. Kad se, po gustoj magli, jedan mlazni lovački avion tipa *Hunter*, srušio u more, drugi *Hunter* »obeležio je« mesto u vazduhu sa koga je pilot iskočio

iz aviona na visini od 12.000 m. Odmah posle nesreće uputio se motorni čamac ratnog vazduhoplovstva da pronađe pilota, dok se jedan helikopter tipa *Sycamore* pridružio spasilačkoj ekipi. Na nekih 15 km od mesta gde je pilot pao u more, prijemnik helikoptera počeo je da prima signale emisionog aparata koji je pilot imao kod sebe. Za vrlo kratko vreme helikopter je, leteći nisko nad morem, našao pilota i podigao ga nepovređenog iz gumenog čamca. Pilot je prenet na obalu za manje od 90 minuta od njegovog prvog poziva za pomoć.

Jedan predstavnik britanskog Ministarstva vazduhoplovstva je povodom ovog slučaja izjavio: »Ovaj način spasavanja po vrlo slaboj vidljivosti ne bi se mogao obaviti ovakvom brzinom bez upotrebe novog sistema za spasavanje iz vazduha do mora, koji je poznat pod imenom *Sarah*«.

Sarah je subminijaturalni radio-signalni aparat, težine svega 1,5 kg. Pa ipak njegov »glas« može da se čuje neprekidno 20 časova u prečniku od 112 km. Za ovaj aparat stručnjaci kažu da je »remek delo elektronike«. Sistem se sastoji iz jedne radiosignalne sprave i baterije, pričvršćen je za pilotsku jaknu *Mae West* koja ne dozvoljava nastradalim vazduhoplovcima da potonu. On daje signale po kojima se upravljaju spasioci. Ceo posao nastradalog vazduhoplovca sastoji se u tome da povuče prsten koji oslobađa jednu 78 sm dugu, savitljivu antenu da bi emitovanje moglo da otpočne. Signale kojima se traži pomoć mogu avioni da uhvate na području od 25.900 km². Signali se pojavljuju u vidu impulsa na katodnoj cevi u avionu-spasiocu i upravljaju pravcem aviona. Oni prestaju kad se avion nađe iznad nastradalog vazduhoplovca. Usmenu komunikaciju između avilaca i nastradalog vazduhoplovca uspostavlja zatim aparat za vođenje razgovora u dva pravca na male daljine.

Pored Britanije, novi sistem spasavanja usvojila su vazduhoplovstva Kanade, Južnoafričke Unije i Holandije.

(Britanska informativna služba, 28 jul 1956)

BRITANSKI ELEKTRONSKI MEGAFON

Ratne mornarice većeg broja država zainteresovale su se za novi portabl elektronski megafon koji je, kao što se tvrdi, najlakši dosada proizvedeni megafon. Njegova mala težina (samo 2,3 kg) postignuta je time što su u njemu umesto cevi upotrebljeni *tranzistori*. Novi instrument služi za razgovor na nekoj udaljenosti, uz istovremeni žagor, kao što je to slučaj na brodovima ili u brodogradilištima.

Pomenute megafone već su poručile ratne mornarice Britanije, Belgije i Portugalije. Policija londonskog Sitija već ih upotrebljava. Sa Srednjeg Istoka stiglo je 300 porudžbina, a iz SAD 70. Megafon dobija snagu od jedne baterije za džepnu lampu; poznat je pod nazivom *Transthailer*, a proizvelo ga je preduzeće *Pye Limited*, Kembridž.

Tranzistor je slična naprava koja ima slične funkcije kao i radiocev, ali radi na potpuno drugom principu. Njegova baza je prečišćeni germanijum, elemenat čija posebna svojstva omogućuju da se izbliza kontrolišu elektroni koji se nalaze u njegovoj strukturi — za razliku od radiocevi kod koje se elektroni kontrolišu u vakuumu. Kako tranzistoru nisu potrebna žičana vlakna — on troši neznatnu količinu energije. Ova okolnost, kao i njegov mali obim i težina, predstavljaju razlog zašto se on sve više upotrebljava u tako različitoj opremi kao što su »elektronski mozgovi«, telefonski uređaji, brojači nuklearnog zračenja i dr.

(Britanska informativna služba, 1 septembar 1956)

KRATKE VESTI IZ AUSTRALIJE

NOSAČ AVIONA

Novi australiski nosač aviona *Melbourne*, koji je 1955 godine bio poručen u Britaniji, uspešno je završio svoje prve opite sa mlaznim avionima i isporučen je Australiji.

Nosač je opremljen avionima *Sea Venom* i *Gannet* i raspolaže najsavremenijim uređajima (uglasta paluba, parni katapult i optičke sprave za spuštanje pomoću ogleдалa). *Melbourne* je prvi australiski nosač koji operiše mlaznim avionima.

USAVRŠAVANJE NOVOG VOZILA

Opiti koji se vrše sa jednim vozilom tipa džipa, projektovanim i izrađenim u Australiji, obuhvataju i putovanje od oko 800 km, sa zakačenom jako natovarenom prikolicom.

Primljene su porudžbine za 2.000 ovakvih vozila, a Australijanci se nadaju da će njihova proizvodnja, kroz tri godine, dostići godišnju kvotu od 20.000.

(*Military Review*, avgust 1956)

HOLANDIJA

HOLANDSKA MORNARIČKA AVIJACIJA

Ovu avijaciju pre Drugog svetskog rata sačinjavali su uglavnom avioni i hidroavioni. Njena aktivnost ograničavala se najviše na ostrva današnje Indonezije, koja su u to doba pretstavljala holandski posed. Ona je držala hidroavionsku bazu Morokrembangan na Javi, snabdevenu važnim instalacijama za održavanje aviona, zatim baze na Javi, Sumatri, Borneu i Ambonu i mnogobrojne pomoćne baze razbacane po ovom arhipelagu. Posle nemačkog napada na Holandiju (10 maja 1940), mornarička avijacija je pružila žestok otpor agresoru, a nekoliko časova pre kapitulacije (14 maja iste godine) izdato je naređenje da avioni holandske mornaričke avijacije napuste zemlju i pridruže se savezničkim snagama. Tako je u V. Britaniji formirana jedna eskadrila hidroaviona *Fokker* (čije su ljudstvo sačinjavali isključivo Holanđani) koja je ušla u sastav Obalske komande britanskog vazduhoplovstva u Škotskoj, pod nazivom *eskadrila br. 320* (holandska). Ova eskadrila (koja je kasnije opremljena aparatima *Hudson*) vršila je izviđanje neprijateljskog brodogovlja duž norveške obale, a godinu dana kasnije uzela je učešća u potapanju neprijateljskih brodova u blizini holandske obale. Kasnije je holandska Vlada nabavila izvestan broj bombardera *B-25 Mitchell*, tako da je eskadrila ušla u sastav 2 taktičke grupe britanske bombarderske komande i u njenom sastavu izvršila veliki broj zadataka nad neprijateljskom teritorijom.

Ulaskom Japana u rat, jedinice holandske mornaričke avijacije na Dalekom Istoku pretrpele su teške gubitke, tako da je samo nekoliko aparata tipa *Catalina* uspeo da se povuče na Cejlon (u Kolombo) gde su i formirali *eskadrilu br. 321* (holandsku) koja je u taktičkom pogledu bila potčinjena Obalskoj komandi britanskog vazduhoplovstva. Eskadrila je, pored aparata *Catalina*, dobila i nekoliko *Liberator-a*, a korišćena je za izviđanje i eskortiranje nad Indiskim Okeanom.

Posle oslobođenja Holandije pristupljeno je potpunoj reorganizaciji mornaričke avijacije, s tim što je poklonjena naročita pažnja protivpodmorničkoj borbi i zadacima mornaričke avijacije u prekomorskim teritorijama. Tako je za borbu protiv podmornica u dalekim morima bilo predviđeno stvaranje jedne grupe sa ukrcanom avijacijom (*hunter-killer*) radi otkrivanja i uništavanja podmornica, dok je zaštitu Severnog Mora trebalo obezbediti kopnenim avionima srednjeg akcionog radijusa. Osim toga, ocenjeno je da je za oblast Dalekog Istoka potrebna jedna eskadrila aviona-amfibija, a za zaštitu Antila jedna eskadrila kopnenih aviona za izviđanje.

Dok su svi ovi projekti bili još u toku ostvarenja, Holandija je dobila pod najam na 2 godine britanski eskortni nosač aviona *Nairana*, a u V. Britaniji kupila eskortni nosač aviona *Venerable*, kome je dato ime *Karel Doorman*. Ovaj nosač aviona može da primi više od 30 aparata (tipa *Firefly* i *Sea Fury*). Uz saradnju V. Britanije, Holandija je formirala jednu eskadrilu za dejstvo u oblasti Severnog Mora koja je snabdevena lakim bombarderima *B-25 Mitchell*. Jedna eska-

drila aparata *Catalina* upućena je na Holandsku Novu Gvineju, a jedna eskadrila *Firefly* na Antile.

Prilikom stvaranja Organizacije *NATO*, holandska mornarička avijacija se pridružila njenim snagama sa pomenutim lakim nosačem aviona (sa pripadajućim avionima) — za zaštitu pomorskih puteva preko Atlantika i eskadrilom bombardera *Mitchell* — za zaštitu Severnog Mora.

Zahvaljujući američkoj vojnoj pomoći, holandska mornarička avijacija je uspela da zastarele aparate *Firefly* zameni bolje opremljenim avionima *Avenger*, čije su mogućnosti daleko veće, a bombardere *B-25 Mitchell* sa *Neptune P2V-5*, čime je znatno povećana moć eskadrile za oblast Severnog Mora. Pored toga, predviđa se da se aparati *Sea Fury*, koji su isto zastareli, u toku 1957 zamene mlaznim lovcima *Sea Hawk*, naručenim u V. Britaniji u okviru *off-shore* programa uzajamne vojne pomoći. Zbog ove zamene zastarelih aviona pojavila se potreba za modernizacijom nosača aviona *Karel Doorman*. Računa se da će ovaj nosač, posle prepravke, do kraja 1957 ponovo ući u službu, osposobljen za primenu najnovijih metoda protivpodmorničke borbe prilikom budućih manevara *NATO*-a.

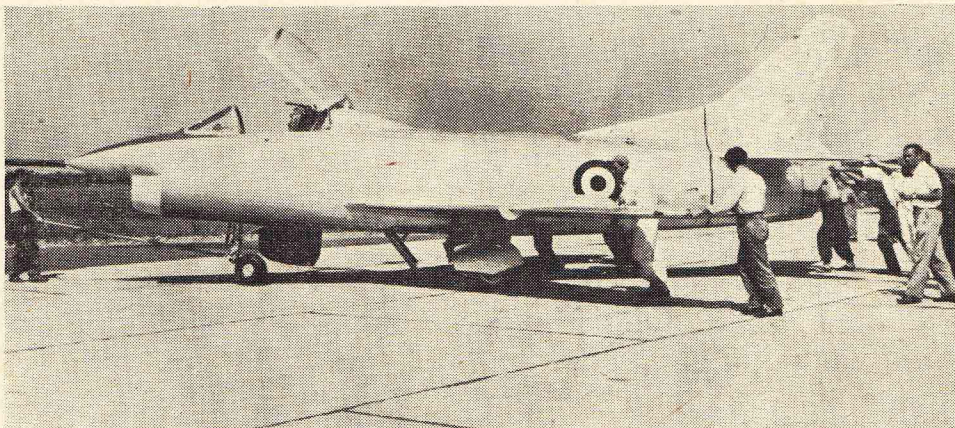
(*Interavia*, avgust 1956)

ITALIJA

ITALIJANSKI MLAZNI LOVAC

Avion *FIAT G. 91* izvršio je svoj prvi uspešan let, 9 avgusta 1956, na torinskom aerodromu.

Ovaj mlazni avion, laki taktički lovac, dobio je prvu nagradu na međunarodnom konkursu *NATO*-a, ispred svih ostalih zemalja članica Atlantskog pakta, tako da je fabrika *FIAT* dobila porudžbinu za 3 prototipa i još 27 aviona pred-

seriske proizvodnje, koji će biti upotrebljeni za proveru da li avion odgovara aktuelnim operativnim zahtevima. Njegove dimenzije i težina su znatno manji od dosadašnjih mlaznih lovaca; relativno je proste konstrukcije, lako se održava i relativno mu je niska cena koštanja.

Avion je snabdeven turbomlaznim motorom, poznatim kao *Orpheus*, koji je u ovu svrhu izradila *Bristol* kompanija.

(*Odeljenje informacija firme FIAT*, 10 avgust 1956)

ZAPADNA NEMAČKA

OPŠTA VOJNA OBAVEZA U ZAPADNOJ NEMAČKOJ

Posle veoma žive debate i rezultata od 270 protiv 166 glasova, zapadnonemački Bundestag odobrio je 7 jula 1956 uvođenje opšte vojne obaveze. Novi zakon o vojnoj obavezi predviđa obrazovanje armije od 500.000 ljudi, od kojih 450.000 pripadaju NATO-u, a 50.000 »stalnoj odbrani zemlje«.

Kao prvi kontingent trebalo je u oktobru i novembru 1956 da bude popisano 1937 godište, stim da njegovi pripadnici budu pozvani pod zastavu u proleće 1957. Međutim, ovde se radi samo o rođenima posle 1 jula 1937, dok se za rođene pre tog datuma predviđa skraćeni rok službe u vojsci. Obveznici za ovaj kraći rok biće pozvani tek 1958.

Od oko 16.000 pripadnika *Savezne granične straže* 9.500, to jest oko 58%, prijavilo se za prelaz u Bundesver. Ostalo ljudstvo želi da ostane u graničnoj službi. Planirano je da Granična straža opet dostigne prvobitno predviđenu jačinu od 20.000 ljudi.

Ministarstvo odbrane zatražilo je od Parlamenta odobrenje kredita od 11,4 milijardi nem. maraka — u okviru programa izgradnje. Do jula 1956 bilo je odobreno: 1,5 milijarda za kasarne i vojne zgrade, 600 miliona za vazduhoplovstvo i ratnu mornaricu i 550 miliona za oklopna i motorna vozila. Ministarstvo je zatražilo 5,1 milijardu maraka kredita za vazduhoplovstvo i 3 milijarde za oklopne jedinice. U okviru trogodišnjeg programa treba da bude proizvedeno 400 lakih i 10.680 srednjih tenkova. Za nove nemačke oružane snage, u 29 garnizona, izgrađeno je ukupno 42 kasarske zgrade.

Prema dosadašnjim obaveštenjima iz Bona, novo zapadnonemačko vazduhoplovstvo obuhvatiće 3 lovačka puka za let po svakom vremenu i 2 transportne eskadrile. Za školske avione uzeta su u obzir 382 francuska aparata *Fouga-Magister* i 25 italijanskih tipa *Piaggio P. 149*. Za lovačku avijaciju predviđaju se aparati *Sabre*, a za transportnu *Nordatlas*. Pored toga, nabaviće se veći broj helikoptera (francuske, engleske i američke proizvodnje) i školskih uređaja za obuku u letenju.

• (*Allgemeine Schweizerische Militärzeitschrift*, jul 1956)

NORVEŠKA

NORVEŠKA PRIPREMA VEŽBE ZA PARTIZANSKO RATOVANJE

Iskustva iz Koreje i borbi u Francuskoj Severnoj Africi biće primenjena na 100.000 norveških vojnika prilikom vežbi za partizansko ratovanje, u cilju pripreme zemlje za odbranu.

Osnovače se posebni kursevi za domobranice na kojima će se izučavati način borbe bez oružja. Generalni inspektor norveške vojske, generalmajor Mons Haukeland, izdao je naređenje da norveški vojnici, u slučaju rata, iza neprijateljskih linija moraju da pruže otpor i u takvim situacijama koje su naizgled beznačajne i da se partizansko ratovanje i sabotaže imaju preduzeti u cilju odbrane zemaljske i u onim delovima Norveške koji bi eventualno bili zauzeti u slučaju novog rata. »Sprječimo svim sredstvima da se još jednom nađemo nesprenni« — izjavio je generalmajor Haukeland.

(*Politiken*, Danska, 29 septembar 1956)

DALEKI ISTOK

ORUŽANE SNAGE JAPAN¹⁾

Početak stvaranja novih oružanih snaga Japana vezan je za Makarturovo pismo od 8 jula 1950, upućeno pretsedniku Vlade Šigeru Jošidi. Ovim pismom Makartur predlaže japanskoj Vladi da preduzme potrebne mere za očuvanje unu-

¹⁾ Masuhara, Keikichi: *A Review of Japan's Defense Strength*, Tokio, 1956. (Zvanična publikacija japanskog Ministarstva spoljnih poslova. Pisac je pomoćnik generalnog direktora Agencije *odbrane.)

trašnjeg reda i mira. Kao osnovu za ostvarenje ovog cilja on smatra stvaranje nove nacionalne Policijske rezerve, jačine 75.000 ljudi, i Odeljenja pomorske bezbednosti, od 8.000 ljudi.

Japanska Vlada je odmah prihvatila ovaj predlog i efikasno ga sprovela u delo, jer je već 10 avgusta iste godine donet zakon o Policijskoj rezervi, prema kome je ona imala zadatak da »po naređenju predsednika Vlade stupa u akciju u slučaju specijalne potrebe za održanje javnog mira«.

Neposredno posle donošenja ovog zakona (u periodu od 13 avgusta do 15 septembra 1950) izvršeno je regrutovanje. 14 avgusta je naimenovan generalni direktor Štaba nacionalne Policijske rezerve, a ubrzo zatim usledio je i niz drugih mera koje su od te Rezerve, ustvari, stvorile prethodnika današnjih oružanih snaga Japana.

U doba stupanja na snagu mirovnog ugovora sa Japanom (28 aprila 1952), koji je potpisan u San Francisku, septembra 1951, snage Policijske rezerve već su bile premašile predviđenu cifru od 75.000 i brojale su 110.000 ljudi. Po mirovnom ugovoru Japan je dobio status nezavisne države. U sklopu reformi kojima je bio zadatak da usklade državnu upravu sa novodobivenim statusom, izvršena je i reorganizacija oružanih snaga. Avgusta 1952 nacionalna Policijska rezerva pretvorena je u nacionalne Snage bezbednosti, a Snage pomorske bezbednosti dobile su naziv Snage obalske bezbednosti. Kopnene i pomorske snage stavljene su pod komandu novoformirane Agencije nacionalne bezbednosti.

Od 1952 odbranbene snage Japana brzo su rasle i usavršavale se, te je 1954 došlo do njihove ponovne reorganizacije. Jula 1954 ustanovljena je Agencija odbrane. Dotadašnje nacionalne snage bezbednosti i Snage obalske bezbednosti menjaju naziv u Kopnene snage samoodbrane i Pomorske snage samoodbrane. Pored toga, formirane su Vazduhoplovne snage samoodbrane. Na taj način su stvorene regularne, savremeno organizovane oružane snage Japana.

Japanska armija od 195.810 ljudi podeljena je na sledeći način:

Naziv	Brojno stanje
Uprava	295
Kopnene snage samoodbrane	vojnih lica 150.000 građanskih lica 11.658
Pomorske snage samoodbrane	vojnih lica 19.391 građanskih lica 997
Vazduhoplovne snage samoodbrane	vojnih lica 10.364 građanskih lica 1.159
Sekretarijat zajedničkog odbranbenog saveta	vojnih lica 32 građanskih lica 13
Generalštabna škola	građanskih lica 35
Vojna akademija	—”— 362
Institut za tehnička istraživanja	—”— 376
Uprava za konstrukcije	—”— 747
Uprava za snabdevanje	—”— 399
	Ukupno 195.810

Vrhovno administrativno-upravno telo Japanske armije je Agencija odbrane, koja je spoljni organ predsednika Vlade i nalazi se pod njegovom neposrednom upravom i kontrolom. Generalni direktor Agencije odbrane je u rangju ministra. Nju sačinjavaju Sekretarijat generalnog direktora i odeljenja Odbrane, Nastave, Personalne službe, Finansiske službe i Službe snabdevanja. Pored toga, postoji Savet združenih štabova i posebni štabovi vidova.

Sekretarijat generalnog direktora i šefovi pet biroa pomažu generalnom direktoru u pogledu osnovne politike kopnenih, pomorskih i vazduhoplovnih snaga.

Savet združenih štabova je savetodavni organ generalnog direktora, a sačinjavaju ga predsednik Saveta i načelnici štabova vidova. Osnovni zadatak Saveta je koordinacija između vidova u domenu taktike, logistike i nastave.

Pored toga, kao pomoćne ustanove, postoje Generalštabna škola, Vojna akademija, Institut za tehnička istraživanja, Uprava za konstrukcije i Uprava za snabdevanje.

Kopnene snage samoodbrane sastoje se od korpusa, divizija, samostalnih brigada, zatim pomoćnih jedinica, koje su pod neposrednom kontrolom generalnog direktora (jedinice veze, vojne policije i inspekcije i dr.) i pomoćnih ustanova i organa — depoi, bolnice, škole, vojno-teritorijalni organi i dr.

U dva korpusa — severnom i zapadnom — sakupljen je grô kopnenih snaga. Severni sačinjavaju 2 divizije, 1 kombinovana i 1 artiljerijska brigada, tenkovska i inžinjerijska grupa. Zapadni korpus uključuje 1 diviziju, 1 kombinovanu brigadu, 1 artiljerisku i 1 inžinjerisku grupu.

Pored 3 divizije koje ulaze u sastav korpusa, postoje još 3 divizije pod neposrednom komandom generalnog direktora. Svaka divizija broji 12.700 ljudi i sastoji se od 3 pešadiska puka, 1 artiljeriskog puka, tenkovskog bataljona, inžinjeriskog bataljona, sanitetskog bataljona i jedne vazduhoplovne jedinice.

Kombinovane brigade su jačine oko 6.000 ljudi. Sastoje se od jednog pešadiskog, jednog artiljeriskog puka, inžinjeriskog bataljona i jedne vazduhoplovne jedinice.

Pomorske snage samoodbrane sastoje se iz flote, 5 regionalnih jedinica, eskadre čistača mina i Odeljenja komunikacija koje je neposredno vezano za generalnog direktora. Osnovni zadatak flote je praćenje i patroliranje, a može se upotrebiti i za druge borbene zadatke. Regionalne jedinice su dužne da osiguraju obalsku i pomorsku bezbednost u svojim rejonima.

Vazduhoplovne snage samoodbrane sastoje se od 1 vazduhoplovnog puka, 1 transportne eskadrile, 1 nastavne eskadrile, 4 jedinice za kontrolu aviona i službu VOJ, većeg broja škola i 1 depoa.

Pored standardnog pešadiskog oružja (pištolja, pušaka, puškomitraljeza i dr.) japanske kopnene snage su naoružane raketnim bacačima 60 m/m i 88 m/m; minobacačima 60 m/m, 81 m/m i 106 m/m; bestrzajnim topovima, haubicama 105 m/m, 155 m/m i 203 m/m; topovima 155 m/m; PA oružjima 40 m/m i 90 m/m i tenkovima. Sve naoružanje je američkog porekla.

Od motornih vozila kopnene snage raspolažu kamionima nosivosti 2,5 i $\frac{3}{4}$ tone, džipovima i polugusenjarima. Pored toga, u sastav kopnenih snaga ulazi 200 aviona i helikoptera namenjenih za vezu i izvidanje.

Mornarica raspolaže sa 342 broda (ukupno 71.600 tona), od toga: 22 patrolna broda, 1 podmornica (1.600 tona), 50 patrolnih čamaca (po 250 tona), 89 manjih i većih čistača mina i 180 drugih brodova razne tonaže i tipa. Ovde treba dodati i 50 aviona, uključujući više od 20 protivpodmorničkih patrolnih aparata.

Krajem 1955 vazduhoplovstvo je imalo 230 aviona (uglavnom školski T-34, mlazni za obuku T-33A i transportni C-46).

Budući razvoj oružanih snaga. Agencija odbrane je izradila nacrt t.zv. *Šestogodišnjeg plana odbrane.* Međutim, ovaj plan se suočava sa ozbiljnim političkim i ekonomskim problemima i treba ga prilagoditi opštem ekonomskom petogodišnjem planu. Zbog toga on još nije prihvaćen kao definitivan Vladin program. I pored toga, predviđa se sledeće stanje oružanih snaga za 1960:

Kopnene snage	180.000 oficira i vojnika
Pomorske snage	oko 124.000 tona brodova i oko 180 aviona
Vazduhoplovne snage	oko 1.300 aviona (uključujući i školske).

Istovremeno se proučava mogućnost formiranja jedinica *Nacionalne garde*, kao pomoćne kopnene vojske, pored *Rezerve snaga samoodbrane* od oko 20.000 ljudi.

Prema predlogu Agencije odbrane, oružane snage Japana u 1956 trebalo je da se povećaju po sledećem:

a) kopnene snage za 10.000 vojnih lica i 362 građanska; da se formira 1 kombinovana brigada, 3 artiljeriska diviziona i druge potrebne jedinice; rezerva snaga samoodbrane treba da broji 3.000 ljudi;

b) pomorske snage da se povećaju za 3.325 vojnika i 348 građanskih lica; predviđena je izgradnja dva patrolna broda A klase (1.600 tona) i 1 podmornice od 1.000 tona, zatim, pojačanje od oko 20 aviona, uključujući i nekoliko dvomotornih aparata za obuku i helikoptere;

c) vazduhoplovne snage da se pojačaju za 4.088 vojnih i 707 građanskih lica, a broj aviona za oko 80 *F-86F* mlaznih i 90 aparata *T-33A*, *T-34* i *C-46*. Avioni *T-34* biće japanske izrade.

Za ovo proširenje snaga utrošice se 63,300.000 dolara. Ako se ovome doda suma od 215,000.000 dolara koja je potrebna za redovno održavanje armije, dobija se cifra predviđenog budžeta za fiskalnu 1956/57 godinu (278,300.000 dolara), što u odnosu na budžet iz 1955/56 znači povećanje od 37,200.000 dolara.

S obzirom na značaj koji se pridaje oružanim snagama, predviđeno je podizanje Agencije na rang ministarstva i obrazovanje *Saveta nacionalne odbrane* koji bi se bavio najvažnijim problemima odbrane zemlje.

P. P.